

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

they should not surrender a single soul of Israel to them. Similarly, if non-Jews say to them, “Give us one of you and we will kill him. But if you do not, we will kill all of you,” all of them should [allow themselves to] be killed, and they should not surrender a single soul of Israel to them. But if they designate him by themselves and say, “Give us so-and-so or we will kill all of you,” then if he is deserving of death, like Sheva ben Bikhri [who had rebelled against King David, and was subsequently handed over to Yoav (II Samuel 20:21)], they should give him to them. But they should not be instructed so beforehand. And if he is not deserving of death, all of them should [allow themselves to] be killed and should not surrender a single soul of Israel to them. (2) What they [the

ונטמא אותה ואם לאו נטמא את כלכם יטמאו כלן ולא ימסרו להם נפש אחת מישראל וכן אם אמרו להם גוים תנו לנו אחד מכם ונהרגנו ואם לאו נהרוג כלכם יהרגו כלם ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל. ואם יחדוהו להם ואמרו תנו לנו פלוני או נהרוג את כלכם אם היה מחוייב מיתה כשבע בן בכרי יתנו אותו להם ואין מורין להן בן לכתחלה. ואם אינו חייב מיתה יהרגו כלן ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל: ב בענן שאמרו באונסין כף אמרו בחולאים בייצד מי שחלה ונטה למוות ואמרו הרופאים שרפואתו בדבר פלוני מאסורין שבתורה. עושין ומתרפאין בכל אסורין שבתורה במקום סכנה חוץ מעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים שאפילו במקום סכנה אין מתרפאין בהן. ואם עבר ונתרפא עונשין אותו בית דין עונש הראוי לו:

Sages] said regarding oppressors they also said about sicknesses. For example, if someone falls ill and is about to die, and the physicians say that his cure is by a certain thing, which is one of the Torah's prohibitions, they are allowed to do it [in order to cure the ill person]. And people may be healed by means of any of the Torah's prohibitions in a case of [life-threatening] danger, except for [the prohibitions of] idolatry, forbidden sexual relations, and bloodshed, in which case one may not be healed even though there is danger to life. And if one does transgress and is healed by transgressing one of them, the court punishes him with the punishment that he deserves.

CHAYEI SARAH FOR WEDNESDAY

חיי שרה ליום רביעי

TORAH

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל-עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל טז וְקָבַל אַבְרָהָם מִן עֶפְרוֹן

(16) Avraham listened to Efron, and Avraham weighed out to Efron the silver

RASHI

רש"י

(16) **And Avraham weighed out to Efron** — [As opposed to all other mentions of Efron's name in this passage, here, עפרן is written] with the letter ו missing. [This alludes

וּתְקַל אַבְרָהָם לְעַפְרוֹן יֵת
כֶּסֶף דְּמִלִּיל קָדָם בְּנֵי הַתְּאֵה
אַרְבַּע מֵאָה סְלַעִין דְּכֶסֶף
מִתְקַבֵּל סְחֹרָא (נ"י) דְּמִתְקַבֵּל
סְחֹרְתָא) בְּכֹל מְדִינַתָּא:
יז וְקָם חֲקֵל עֶפְרוֹן דִּי בְּכַפְלָתָא
דִּי קָדָם מִמְרָא חֲקֵלָא וּמְעֵרְתָא
דִּי בֵיה וְכֹל אֵילָנֵי דִּי בְּחֲקֵלָא
דִּי בְּכֹל תְּחוּמֵיהּ סְחֹר סְחֹר:
יח לְאַבְרָהָם לְזַבְינְהוּי לְעֵינֵי
בְּנֵי הַתְּאֵה בְּכֹל עַלֵי תִרְע
קְרִיתֵיהּ: יט וּבְתֵר כֹּן קָבַר
אַבְרָהָם יֵת שְׂרָה אֶתְתִּיהּ

אַבְרָהָם לְעַפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר
בְּאָזְנֵי בְנֵי־חַת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף
עֶבֶר לְסַחֵר: שְׁנֵי יז וַיָּקָם וְשָׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר
בְּמַכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי מִמְרָא הַשְּׂדֵה
וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשְּׂדֵה
אֲשֶׁר בְּכָל־גְּבֻלוֹ סָבִיב: יח לְאַבְרָהָם
לְמַקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי־חַת בְּכֹל בְּאֵי שַׁעַר־
עִירוֹ: יט וְאַחֲרֵי־כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שְׂרָה

that he had stated to the ears of the children of Cheit: Four hundred silver shekel, in universally accepted coins. (17) Thus, Efron's field in Makhpeilah, facing Mamrei — the field, the cave which was in it, and all the trees in the field that were contained within all its surrounding border — [all of this] was transferred (18) To Avraham as a [formal] purchase, before the eyes of the children of Cheit, among all who came to the gate of his city. (19) And after this, Avraham buried his wife, Sarah, in the cave of the field of Makhpeilah facing

RASHI

רש"י

to the fact that Efron] spoke much but did not even do little [Because at first he publicly granted the field to Avraham for nothing (see verse 11 above), and in the end, he asked for much more than the field was worth.] For he [asked for and] took from Avraham large shekel, namely, centenaria, as our verse says: עֶבֶר לַסַּחֵר, i.e., coins that were universally accepted as a shekel. Some [places had smaller, local shekel, while other] places had these large shekel called centenaria (Bava Metzia 87a); centenars in Old French. (17) וַיָּקָם שְׂדֵה עֶפְרוֹן — [literally, “And Efron's field rose up,” alluding to the fact that indeed, the field] rose in status, for it left the possession of a commoner, [and was transferred] to the possession of a king (Bereishit Rabbah 58:8). And the simple meaning of the verse is [made apparent by reading this verse and the next in continuity, namely]: “Thus, Efron's field, ... the cave which was in it, and all the trees ... [all of this] was transferred to Avraham as a [formal] purchase ...”. (18) **Among all who came to the gate of his city** — [Not only] among all of these people, but in front of them all,

הַרְבֵּה וְאַפְלוּ מַעַט לֹא עָשָׂה שְׁטַל מִמֶּנּוּ שְׁקֵלִים
גְּדוּלִים שְׁהוֹן קִנְטְרִין שְׁנָאֵמֵר עֶבֶר לַסַּחֵר
שְׁמִתְקַבְּלִים בְּשֶׁקֶל בְּכֹל מְקוֹם וְיֵשׁ מְקוֹם שֶׁשְׁקֵלֵיהוֹן
גְּדוּלִים שְׁהוֹן קִנְטְרִין צְנִטְיֵאֲר־שׁ בְּלַע"ז: (יז) וַיָּקָם
שְׂדֵה עֶפְרוֹן. תְּקוּמָה הִיְתָה לוֹ שִׁינְאָא מִיַּד הַדִּיּוּט
לְיַד מֶלֶךְ. וּפְשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא וַיָּקָם הַשְּׂדֵה וְהַמְעָרָה
אֲשֶׁר בּוֹ וְכֹל הָעֵץ לְאַבְרָהָם לְמַקְנָה וְגו': (יח) בְּכֹל
בְּאֵי שַׁעַר עִירוֹ. בְּקָרֵב כָּלָם וּבְמַעֲמַד כָּלָם הִקְנֵהוּ

במערת חקל כפלתא על אפי
ממרא היא חברון בארעא
דכנען: כ וקם חקלא ומערתא
די ביה לאברהם לאחסנת
קבורא מן בני חתאה:
א ואברהם סיב על ביומין ויי
בריד ית אברהם בכלא:

אֶשְׁתּוֹ אֶל־מְעֵרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל־פְּנֵי
מְמָרָא הוּא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: כ וַיָּקָם
הַשָּׂדֶה וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם
לְאַחֲזֹת־קֶבֶר מֵאֵת בְּנֵי־חֵת: ס
כד א וַאֲבָרְהָם זָקֵן בָּא בַיָּמִים וַיְדוּהַ בְּרַךְ
אֶת־אַבְרָהָם בְּכָל־

Mamrei, which is Chevron, in the Land of Canaan. (20) Thus, the field and the cave which was in it, were transferred to Avraham from the children of Cheit, as a possession [of land] for a burial site. 24 (1) And Avraham was old, well advanced in years, and the Lord had blessed Avraham with everything.

RASHI

רש"י

Efron [formally] transferred ownership [of the field] to Avraham. 24 (1) [And the Lord] had blessed Avraham with everything — [The word] בכל, “with everything,” has the same numerical value as the word בן, “son” [namely, 52. Thus, our verse can be expounded to read, “and the Lord had blessed Avraham with a son.”] And since he had a son, he had to marry him to a woman [thus, the ensuing passage continues to describe how Avraham proceeds in this matter].

לז: (א) ברוך את אברהם בכל. בכל עולה בגימטריא בן ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה:

PROPHETS I Kings 1

נביאים מלכים א פרק א

טז וכרעת בת שבע ומגידת
למלכא ואמר מלכא מה ליד:
יז ואמרת ליה רבוני את
קומתא במימרא דיי אלהך
לאמתך ארי שלמה בריך
ימלוך בתרי והוא יתיב על
כורסי מלכותי: יח וכען הא
אדניה מלך ואת רבוני מלכא לא ידעתא: יט ונכיס תורין ופטימין ועאן לסגי זמין לכל בני מלכא

טז וַתִּקַּד בַּת־שֶׁבַע וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
מַה־לָּךְ: יז וַתֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנָי אַתָּה נִשְׁבַּעְתָּ בַּיְדוּהָ
אֱלֹהֶיךָ לְאַמְתְּךָ כִּי־שְׁלֹמֹה בְנֶךָ יִמְלֹךְ וְהוּא
יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי: יח וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִיָּה מֶלֶךְ וְעַתָּה
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעְתָּ: יט וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וְצֹאֵן

(16) And Bat-Sheva bowed, and prostrated herself before the king. And the king said: “What troubles you?” (17) “And she said to him: ”My lord, you did swear by the Lord your God to your handmaid: Surely Shlomoh your son shall reign after me, and he shall sit upon my throne. (18) And now, behold, Adoniyahu reigns; and you, my lord the king, does not know it. (19) And he has slain oxen

שְׁמַעוֹ לִי וְאַל־תִּסּוּרוּ מֵאִמְרֵי־פִי: הַ תְּרַחֵק מֵעַלְיָהּ לִי וְלֹא תִסְטוּן מִן מִימְרֵי דְפּוּמִי: הַ אֲרַחֵק מִנֶּה אֲרַחֵךְ וְלֹא תִקְרַב לְתַרְעָא דְבֵיתָהּ: דְרַכְךָ וְאַל־תִּקְרַב אֶל־פֶּתַח בֵּיתָהּ:

children, hearken to me, and depart not from the words of my mouth. (8) Remove your way far from her, and do not come near the door of her house.

RASHI

רש"י

(6) **Path of life** — [A Midrashic explanation,] this is the reward for the commandments. **Lest you weigh** — Lest you should consider which commandment has a greater reward and do it, ignoring the other commandments. Therefore — **Her paths wander** — the Holy One, blessed be He, causes her paths to be mixed up, and does not state which commandment has a greater reward.

(ו) אֲרַח חַיִּים. הוּא שְׂכַר הַמִּצְוֹת: פֶּן תִּפְלֹס. פֶּן תִּשְׁקַל אִיזוּה אִיזוּה מִצְוֵה שְׂכָרָה מִרְבֵּה וְלַעֲשׂוֹתָהּ וְלִהְיוֹת שְׂאֵר מִצְוֹת: וְלִכְפֹּר נַעַו מֵעֲגַלְתִּיהָ. הַנִּיעַ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נְתִיבוֹתֶיהָ וְלֹא הוֹדִיעָם אִיזוּה שְׂכָרָה מִרְבֵּה:

Mishnah Bava Kamma, chapter 5

משנה בבא קמא פרק ה

(1) If an ox has gored a [pregnant] cow and its [newly-born] calf is found [dead] nearby, and it is not known whether the birth of the calf preceded the goring [in which case the death of the calf would not have been caused by the goring of the ox] or followed the goring [so that the miscarriage of the calf was a result of the goring], half-damages [in the case of tam] will be paid for [the injuries inflicted upon] the cow [as these have certainly resulted from the goring of the ox] but [only] quarter-damages [i.e., half of the half-damages] will be paid for [the loss of] the calf [on account of the doubt; this is the opinion of Sumchos. The Sages, however, maintain that the injured party must bring proof in order to be awarded any damages at all; the law is in accordance with the Sages]. So too, where a cow gored an ox and a [live] calf was found nearby, so that it was not known whether the birth of the calf preceded the goring [in which case the calf was not a party to the goring] or followed the goring [so that the calf, while it was still an embryo, participated in the act of goring], half-damages can be recovered out of the cow, and quarter-damages out of the calf [if the cow is present, half-damages are collected רבנו עובדיה מברטנורא

א שׁוֹר שִׁנְגַח אֶת הַפָּרָה וְנִמְצָא עֲבָרָה בְּצִדָּהּ, וְאִין יָדוּעַ אִם עַד שְׁלֵא נִגְחָה יְלֵדָהּ, אִם מִשְׁנִגְחָה יְלֵדָהּ, מִשְׁלֵם חֲצִי נֹזֵק לְפָרָה וְרִבִּיעַ נֹזֵק לְיֹלֵד. וְכֵן פָּרָה שִׁנְגְּחָה אֶת הַשׁוֹר וְנִמְצָא וְלֵדָהּ בְּצִדָּהּ, וְאִין יָדוּעַ אִם עַד שְׁלֵא נִגְחָה יְלֵדָהּ, אִם מִשְׁנִגְחָה יְלֵדָהּ, מִשְׁלֵם חֲצִי נֹזֵק מִן הַפָּרָה וְרִבִּיעַ נֹזֵק מִן הַיֹּלֵד:

א שׁוֹר שִׁנְגַח אֶת הַפָּרָה. מֵעוּבֵרֶת: וְנִמְצָא עוּבְרָה בְּצִדָּהּ. מוֹת: וְאִין יָדוּעַ אִם עַד שְׁלֵא נִגְחָה יְלֵדָהּ. וְלֹא מוֹת מִחֲמַת הַנִּגְיָחָה: אִם מִשְׁנִגְחָה. וּמִחֲמַת הַנִּגְיָחָה הַפִּילְתָּ: וְרִבִּיעַ נֹזֵק לְיֹלֵד. דָּתָם חַיִּיב חֲצִי נֹזֵק, וְהָאִי וְלֵד מוּטֵל בְּסַפֵּק הוּא, וְחוֹלְקִין. וּמִתְנִיתִין סוּמְכוּס הִיא דְאָמַר מִמּוֹן הַמוּטֵל בְּסַפֵּק חוֹלְקִין. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה כֻּלָּל גְּדוּל בְּדִין הַמוּצִיא מִחֲבֵרוֹ עֲלֵיו הָרְאִיָּה: וְכֵן פָּרָה שִׁנְגְּחָה אֶת הַשׁוֹר וְכוּ' מִשְׁלֵם חֲצִי נֹזֵק מִן הַפָּרָה. אִם נִמְצָא הַפָּרָה כְּדִין תָּם שִׁמְשֵׁל חֲצִי נֹזֵק מִגּוּפוֹ. וְאִם לֹא

from it; if the cow is not present, quarter-damages are collected from the calf]. (2) If a potter brings his wares into the courtyard of another person without permission, and the cattle of the owner of the courtyard breaks them, there is no liability [as the plaintiff was a trespasser]. Moreover, should the animal be injured by them, the owner of the pottery is liable [to pay damages]. If, however, he brought [them] in with permission [in which case he was no trespasser], the owner of the courtyard is liable. Similarly if [a man] brings his produce into the courtyard of another person without

permission and the animal of the owner of the premises consumes it, there is no liability. If it [the animal] was harmed by it [the produce, e.g., it slipped on the produce and fell], the owner is liable [if the animal overate and died, the owner of the produce bears no liability]. If, however, he brought them in with permission [in which case he was no trespasser], the owner of the premises would be liable. (3) If [a man] brings his ox into the courtyard of another without permission, and the ox belonging to the owner of the premises gores it or the dog belonging to the owner of the premises bites it, there is no liability. Moreover, should it gore the ox belonging to the owner of the premises its [the goring ox's] owner would be liable; if it falls [there] into a pit of the owner of the premises and fouls the water in it, he [the ox's owner] is liable. If [it kills] the owner's father or son [who] was inside the pit [by unintentionally falling on the person], he [the owner of the ox] is liable to pay *kofer* (Exodus 21:29-30). If, however, he brought it in with permission, the owner of the courtyard would be liable [to damages and/or *kofer*]. Rabbi, however, says: In all these cases, the owner of the premises would not be liable unless he has taken it upon himself to watch [the articles brought into his premises; therefore, the owner of the ox would not be liable since he has permission and the owner of the premises would not be liable since he did not take it upon himself to watch; the law is in accordance with Rabbi]. (4) If an ox, while charging another ox,

רבנו עובדיה מברטנורא

נמצאת הפרה, משלם רביע נזק מן הולד שאם היה ידוע שקודם שילדה נגחה היה משלם כל חצי נזק מן הולד, שמעוברת שנגחה היא ועוברתה נגחו. ואם לאחר שילדה נגחה לא היה משלם מן הולד כלום, שהרי הולד לא נגח ואין התם משלם אלא מגופו. עכשיו שהוא בספק, חולקים, ומן החצי נזק שיש לו לשלם משלם רביע נזק מן הולד: **ג** ואם הוזקה בהן בעל הפירות חייב. והני מילי שהוחלקה ונכשלה בהן. אבל אם אכלה מהן עד שמתה, בעל הפירות פטור, דהוה לה שלא תאכל: **ג** היה אביו או בנו. של בעל הבית בתוכו. והוא הדין לשאר אנשים, אלא אורחא דמלתא נקט: משלם את הכופר. וכגון שהיה מועד להפיל עצמו על בני אדם בבורות, והאידיא חזי ירקא בבור והפיל עצמו לבור לאכול ירקא והרג את האדם שהשור פטור ממיתה הואיל והרג שלא בכוונה, והבעלים משלמין את הכופר, דאתרבי כופר אפילו שהרג שלא בכונה כדאמרינן לעיל: **רבי אומר וכו'**. והלכה כרבי. הלכך אם הכניס שורו ברשות בעל הבית סתם ולא קבל עליו לשמור, בעה"ב פטור דהא לא קבל עליה נטירותא. והמכניס נמי פטור, לפי שהכניס

ב הקדר שהכניס קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, ושברתן בהמתו של בעל הבית, פטור. ואם הוזקה בהן, בעל הקדרות חייב. ואם הכניס ברשות, בעל חצר חייב. הכניס פרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, ואכלתן בהמתו של בעל הבית, פטור. ואם הוזקה בהן, בעל הפרות חייב ואם הכניס ברשות, בעל החצר חייב: **ג** הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות, ונגחו שורו של בעל הבית, או שנשכו כלבו של בעל הבית, פטור. נגח הוא שורו של בעל הבית, חייב. נפל לבורו והבאיש מימיו, חייב. היה אביו או בנו לתוכו, משלם את הכפר. ואם הכניס ברשות, בעל החצר חייב. רבי אומר, בכלן אינו חייב, עד שיקבל עליו לשמור: **ד** שור שהיה מתכוון לחברו

[incidentally] injures a woman who [as a result] miscarries, no compensation need be made for the loss of the embryo [since only a human can be liable for human embryo]. But if a man, while meaning to strike another man, [incidentally] struck a woman who thus miscarried, he would have to pay compensation for the loss of the embryo (Exodus 21:22). How is the compensation for [the loss of] embryo fixed? The estimated value of the woman before her miscarriage is compared with her value after the miscarriage. Rabban Shimon ben Gamliel said: If this is so, [he wouldn't have to pay at all, since] a woman, after having given birth increases in value [once the danger of death in childbirth has passed]. It is therefore the value of the embryo which has to be estimated, and this amount will be given to the husband (see Exodus 21:22). If, however, the husband is no longer alive, it would be given to his heirs. If the woman was a freed maidservant or a convert [and the husband, also a convert or a freed manservant, is no longer alive], there would be complete exemption [the reason being, that in this case there is no legitimate plaintiff since the Torah states (Exodus 21:22) "according to the demands of the husband"']. (5) If a man digs a pit in private ground and opens [an opening to] it from a public place, or if he digs it in public ground and opens [an opening to] it from private property, or if he digs it in private ground and opens [an opening to] from the private property of another, he is liable [for any damage that may result, if the owner of the land where the opening of the pit was had renounced ownership]. If a man digs a pit on public ground and an ox or a donkey falls into it, and dies he becomes liable, whether he dug a pit [a round hole], or a ditch [a long and narrow hole], or a cave [square, with roofing, but open], trenches [wide and square like a cave, but unroofed], or wedgelike ditches [narrow at the bottom and wide at the top], he would be liable.

רבנו עובדיה מברטנורא

ברשות: **ד שור שהיה מתכוין לחבירו וכו'.** איידי דבעי למיתני סיפא אדם שהיה מתכוין לחבירו, תנא רישא נמי שור שהיה מתכוין לחבירו. דאפילו היה מתכוין לאשה. פטור השור מדמי ולדות, שאין חייב בדמי ולדות אלא אדם בלבד: **א"כ משהאשה יולדת משבחת.** אם כן דכך שמין כדקאמרת, אשתכח דלא יהיב ליה מידי, שהרי משהאשה יולדת משבחת, שדמיה פחותין לימכר קודם שתלד שמסוכנת היא למות בצער הלידה שפחה ונשתחררה. כלומר היתה משוחררת נשואה לגר או לעבד משוחרר, או גיורת נשואה לאחד מהן, ומת הבעל, פטור. דהמחזיק בנכסי הגר שמת ואין לו יורשים, זכה, וזה קודם לזכות במה שבידו. והוא הדין נמי לישראלית הנשואה לגר ומת הגר, דפטור, דהא דמי ולדות לבעל. אלא משום דסתם משוחררת וגיורת נשואות לגר ולמשוחרר, להכי נקט שפחה וגיורת: **ה ברשות היחיד ופתחו לרשות היחיד אחרת.** אע"ג דאין באן צד רה"ר, חייב. ובלבד אם הפקיר רשותו אותה שפי הבור לתוכה: **אחד החופר בור.** הוא עשוי עגול: **שיח.** ארוך וקצר: **מערה.** מרובעת ומכוסה בקירוי, אלא שיש לה פה: **חריצין.**

If so, why is “pit” mentioned [in the Torah — Exodus 21:33]? [To teach that] just as a pit can cause death because it is usually ten handsbreadth [deep], so too, all [other similar nuisances] must be such as can cause death, [i.e.,] ten handsbreadth [deep]. Where, however, they were less than ten handsbreadth [deep], and an ox or a donkey fell into them and died, there would be exemption [as the death of the animal should, in this case, not be completely attributed to the pit]. If they were only injured by them, there would be liability. (6) Where there is a pit [belonging to] two partners, if the first one

passes by and does not cover it, and the second one also [passes by and does] not cover it [and damage occurred later], the second would be liable [if he had been given the cover by the first one, but had not placed it on the pit]. If the first one [of the partners] covered it and the second one came along and found it open and [nevertheless] did not cover it, the second would be liable. [If, however, neither had taken steps to cover the pit, both are liable.] If [an owner of a pit] had covered it properly, and an ox or a donkey [nevertheless] fell into it and was killed, he would be exempt [as he is not to blame]. But if he did not cover it properly, and an ox or a donkey fell into it and was killed, he is liable. If it fell forward [into the pit, being frightened] on account of the noise of digging [the pit], there would be liability, but if it fell backward [not into the pit] on account of the noise of digging, there would be exemption [since this is *grama*, i.e., indirectly causing the damage; in the first case, however, since it was his pit he is liable]. If an ox fell into it together with its implements which thereby broke, [or] a donkey together with its baggage which was thereby torn, there would be liability for the beast, but exemption as regards the inanimate objects [because the Torah speaks of an ox being harmed by the pit, and not of the implements]. If there fell into it an ox which is deaf, mentally disabled, or a calf, there would be liability [but not in the case of a normal healthy ox, a healthy ox watches where it is going]. But in the case of a son or a daughter [though a minor], a

רבנו עובדיה מברטנורא

רחבים ומרובעים כמערה, אלא שאינן מקורין: נעיצין. קצרין מלמטה ורחבים מלמעלה: מזה בור שיש בו כרי להמית י טפחים. דסתם בור הוא גבוה עשרה טפחים: ו השני חייב. והוא שמסר לו ראשון לשני כשהלך כסוי הבור לכסותו ולא כסדו השני: כסדו בראוי ונפל לתוכו. כגון שהתליע הכסוי: נפל לפניו מקול הכרייה חייב. שהיה חופר בבור ושמע השור קול פטיש ונבעת ונפל בבור ומת, חייב. ואף על גב דכיון דמשום גרמא דקול הכרייה נפל הוה לן למימר דאסתלק חיובא דבור מיניה ורמיא אפשרותא דקול הכרייה וההוא גרמא בעלמא ופטור, אפילו הכי חייב הואיל ובתוך הבור נמצא הנזק; לאחרייו מקול הכרייה פטור. אם נכשל השור מקול הכרייה על שפת הבור ונפל לאחרייו חוץ לבור ומת, פטור. שהרי לא נמצא הנזק בבור, וקול הכרייה גרמא בעלמא הוא ופטור: ונשתברו, ונתקרעו. בכלי שור שייך שבירה, העול והמחרישה. בכלי חמור שייך קריעה, חבילת בגדים ומרדעת שעל גביו: ופטור על הכלים. דכתיב (שמות כא) ונפל שמה שור או חמור, שור ולא אדם, חמור ולא כלים: שור חרש שוטה וקטן חייב. שור

חייב. אם כן, למה נאמר בור, מזה בור שיש בו כרי להמית, עשרה טפחים, אף כל שיש בו כרי להמית עשרה טפחים. היו פחותין מעשרה טפחים, ונפל לתוכו שור או חמור ומת, פטור. ואם הנזק בו, חייב: ו בור של שני שתפין, עבר עליו הראשון ולא כסדו, והשני ולא כסדו, השני חייב. כסדו הראשון, וכא השני ומצאו מגלה ולא כסדו, השני חייב. כסדו כראוי, ונפל לתוכו שור או חמור ומת, פטור. לא כסדו כראוי, ונפל לתוכו שור או חמור ומת, חייב. נפל לפניו מקול הכרייה, חייב. לאחרייו מקול הכרייה, פטור. נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו, חמור וכליו ונתקרעו, חייב על הבהמה ופטור על הכלים. נפל לתוכו שור חרש שוטה, וקטן, חייב. בן או בת, עבד

manservant, or a maidservant, there would be exemption. (7) Both an ox and any other animal are alike [before the law] regarding falling into a pit, [see Exodus 21:33], to keeping away from Mount Sinai [see Exodus 19:13], to paying double [in case of theft — Exodus 22:3], to restoring lost property [see Deuteronomy 22:1-3], to unloading [burdens too heavy for an animal to bear — Exodus 23:5, Deuteronomy 22:4], to abstaining from muzzling [when treading grain, see Deuteronomy 25:4], to unlike animals [being coupled — see Leviticus 19:19] or plowing together (Deuteronomy 22:10), to Sabbath rest (Exodus 20:10 and Deuteronomy 5:14). So also beasts and birds are like them. If so, why do we read, “an ox or a donkey?” Only because Scripture spoke of the more common [animal in domestic life].

או אמה, פטור: ז אחד שור ואחד כל בהמה לנפילת הבור, ולהפרשת הר סיני, ולתשלומי כפל, ולהשבת אבדה, לפריקה, לחסימה, לכלאים, ולשבת. וכן היה ועוף פיוצא בהן. אם כן, למה נאמר שור או חמור. אלא שדבר הכתוב בהווה:

רבנו עובדיה מברטנורא

שהוא חרש ושהוא שוטה ושהוא קטן, חייב עליו אם נפל לבור. אבל שור שהוא פקח אינו חייב עליו, דאיבעי ליה לעיוני ומיזל: ז אחד שור ואחד כל בהמה לנפילת הבור. דכתיב (שמות כא) כסף ישיב לבעליו, לכל מידי דאית ליה בעלים: ולהפרשת הר סיני. דכתיב (שם יט) אם בהמה אם איש לא יחיה, וחיה בכלל בהמה. אם, לרבות את העופות: ולתשלומי כפל. דכתיב (שם כב) על כל דבר פשע, כל מידי דבר פשיעה הוא: להשבת אבדה. לכל אבדת אחיך (דברים כב): לפריקה. עזוב תעזוב עמו (שמות כג). אע"ג דכתיב (שם) חמור שונאך, כל בהמה בכלל, דילפינן חמור משבת שנאמר בו (דברים ה) שורך וחמורך וכל בהמתך: לחסימה. לא תחסום שור בדישו (שם כה) ילפינן שור שור משבת: לכלאים. דהרבעה, אף על גב דכתיב (ויקרא יט) בהמתך לא תרביע כלאים, הוי נמי חיה ועוף בכלל, דילפינן בהמה בהמה משבת. וכן לענין כלאים דהנהגה דלא תחרוש בשור ובחמור יחידיו (דברים כב) ילפינן שור שור משבת, דהוא הדין לכל שני מינים של בהמה חיה ועוף. ומיהו לענין פסק ההלכה מן התורה אינו חייב אלא כשחורש ומנהיג בשני מינים שאחד טמא ואחד טהור דומיא דשור וחמור, אלא שאסרו חכמים כל שני מינים, בין ששניהם טמאים בין ששניהם טהורים: ולשבת. דכתיב שורך וחמורך וכל בהמתך, וחיה בכלל בהמה. וכל, רבויא הוא לרבות עופות: שדיבר הכתוב בהווה. בדבר הרגיל להיות:

Gemara Bava Kamma 50a

גמרא בבא קמא דף נ.

Our Rabbis taught: If a man dug [a well] and left it open, but transferred it to the public [for gathering of rain water for the public, and subsequently an animal fell in], he [the one that dug the pit] would be exempt [because it became public property], while if he dug it and left it open without dedicating it to the public, he would be liable. Such also was the custom of Nechunia the digger of wells, ditches and caves [for use by the pilgrims on their way to and from Jerusalem]: he used to dig wells and leave them open and dedicate them to the public. When this matter become known to the Sages they observed, This man has fulfilled this law. Only this law and no more? Read therefore “this law also.” Our Rabbis taught: It happened that the daughter of Nechunia the digger of wells once fell into a deep pit. When

תגו רבנן חפר ופתר ומסר לרבים פטור. חפר ופתר ולא מסר לרבים חייב. וכן מנהגו של נחוניא חופר בורות שיחין ומערות שהיה חופר ופותח ומסר לרבים וכששמעו חכמים בדבר אמרו קיים זה הלכה זו. הלכה זו ותו לא אלא אימא אף הלכה זו. תגו רבנן מעשה

people came and informed Rabbi Chanina ben Dosa [about it], during the first hour [when she could be expected to be still alive in the water] he said to them, “She is well,” during the second he said to them, “She is still well,” but in the third hour he said to them, “She has by now come out [of the pit].” They then asked her, “Who brought you up?” Her answer was, “A ram [the ram of Yitzchak, providentially] came to my help with an old man [Avraham] leading it.” They then asked Rabbi Chanina ben Dosa, “Are you a prophet?” He said to them, “I am neither a prophet nor the son of a prophet.” I only exclaimed, “Shall the thing to which that pious man has devoted his labor become a stumbling block to his seed?” Rabbi Acha, however, said, Nevertheless, his [Nechunia's]

son died of thirst, [thus bearing out what the Scripture] says, “And it shall be very tempestuous [nisa'arah] around him,” (Psalms 50:3) which teaches that the Holy One, blessed is He, is particular with those around Him [the pious who adhere to Him] even for matters as light as a single hair [ke-chut ha-sa'arah]. Rabbi Nechunia derived the same lesson from the verse, “God is greatly to be feared in the assembly of the saints and is to be revered by all those that are around Him.” (Psalms 89:8) Rabbi Chanina said, If a man says that the Holy One, blessed is He, is liberal (in forgoing one's sins without penitence), his life is forfeit, for it is stated, “The deeds of the [Mighty] Rock are perfect for all His ways are just.” (Deuteronomy 32:4) Rabbi Chana, or as others read Rabbi Shmuel bar Nachmani, said, Why is it written אפיים — ארך אף — “Slow in anger?” (Exodus 34:6) [אפיים in the plural form] and not אף — “Slow in anger?” [It must mean, two types of anger, a] the anger against the righteous [not to reward them immediately, in this world] and [b] against] the wicked [not to punish them immediately, in this world].

זוהר דף קל"א ע"ב

רבי אלעזר פתח ואמר (תהלים קי"ט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך פמה אינון בני נשא טפשיין דלא ידעין ולא מסתכלין לאשתדלא באורייתא בגין דאורייתא כל חיינו וכל חירו וכל טוב בעלמא דין ובעלמא דאתי (ההוא חירו דעלמא דין ודעלמא דאתי איהו) (נ"א תהיא חירו דעלמא דאתי איהו חיינו בעלמא דין). חיינו אינון בעלמא דין דיובון ליומין שלימין ביהאי עלמא במה דאת אמר (שמות כג) את מספר ימיו אמלא וליומין אריבין בעלמא דאתי בגין דאינון חיינו שלימין אינון חיינו דחירו חיינו בלא עציבו חיינו דאינון חיינו חירו בעלמא דין חירו דכלא דכל מאן דאשתדל באורייתא לא יכלין

בכתו של נחוניא חופר שיחין שגפלה לבור גדול באו והודיעו את רבי חנינא בן דוסא שעה ראשונה אמר להם שלום. שניה אמר להם שלום. שלישית אמר להם עלתה. אמרו לה מי העליף אמרה להם זכר של רחלים נדמן לי וזקן אחד מנהיגו אמרו לו נביא אתה אמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כף אמרתי דבר שאותו צדיק מצטער בו יפשל בו זרעו אמר רבי אחא אף על פי כן מת בנו בצמא שנאמר (תהלים ג) וסביביו נשערה מאד מלמד שהקדוש ברוך הוא מזקק עם סביביו אפילו כחוט השערה. רבי נחוניא אמר מהכא (שם פ"ט) אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו. אמר רבי חנינא כל האומר הקדוש ברוך הוא ותתן יתרו חיינו שנאמר (דברים לב) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט. אמר רבי חנא ואיתימא רבי שמואל בר נחמני מאי דכתיב (במדבר יד) ארך אפים ולא כתיב ארך אף ארך אפים לצדיקים וקלרשעים:

לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי כֹל עַמּוּי דְעֵלְמָא. וְאִי תִימָא אִינוּן בְּגֵי שְׁמֵד גְּזֵרָה הִיא מְלַעֲיָלָא כְּגוֹן רַבִּי עֲקִיבָא וְחִבְרֵי וְכַד סְלִיק בְּמַחְשְׁבָה חִירו דְמֵלָאךְ הַמּוֹת דְלֵא יָכִיל לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי. וְהָכִי הוּא וְדָאֵי דָאֵי אָדָם הָוֵה אֲתַדְבַק בְּאֵלְנָא דְחַיֵּי דְאִהוּ אֲוִרְיִיתָא לֹא גְרִים מוֹתָא לִיָּה וְלְכֹל עֵלְמָא. וּבְגֵינן כַּד כַּד יֵהֵב קִדְשָׁא בְרִידָא הוּא אֲוִרְיִיתָא לְיִשְׂרָאֵל מַה כְּתִיב בְּהַ חֲרוּת עַל הַלְוִיָּהוּ וְהָא אִיִּקְמוּהָ. וְאֵלְמָלֵא אִינוּן לֹא חֲטוּ וְשִׁבְקוּ אֵילְנָא דְחַיֵּי לֹא גְרָמוּ מוֹתָא לְעֵלְמָא כְּמִלְקָדְמִין וְקִדְשָׁא בְרִידָא הוּא אָמַר (תהלים פב) אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְגֵי עֲלוּי בְלָכֶם. הַבְלָתוֹן גְּרַמְיִכוֹן אֲכֹן כְּאָדָם תְּמוֹתוֹן וְגוֹמַר. וְעַל דָּא כֹל מֵאֵן דְאֲשַׁתְּדַל בְּאֲוִרְיִיתָא לֹא יָכִיל לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי הִוּוּא הוּיָא בִישָׁא דְאֲחֻשִׁיד עֵלְמָא. אָמַר רַבִּי יִיסָא אִי הָכִי מִשָּׁה אָמַאי מִיָּת דָּאֵי הָכִי כִיּוֹן דְלֵא חֵב לֹא יָמוּת (וְאָמַאי יָמוּת) אָמַר לִיָּה וְדָאֵי מִיָּת אָכֵל לֹא שְׁלָטָא בִיָּה קְאֲמַרִינן. אֵלֵא לֹא מִיָּת עַל יְדוּי וְלֹא אֲסַתָּאֵב בִּיָּה וְלֹא מִיָּת וְדָאֵי אֵלֵא אֲתַדְבַק בְּשִׁכְיִנְתָּא וְאִוִּיל לְחַיֵּי עֵלְמָא וְהָאֵי חַי אֲקַרִי כְּמָא דְאִוְקִימָנָא דְכְתִיב (שְׁמוּאֵל ב כג) וּבְגֵיָּהוּ בְּן יְהוֹנָדָע בֶּן אִישׁ חַי וְגוֹמַר. וְעַל דָּא כֹל מֵאֵן דִּישַׁתְּדַל בְּאֲוִרְיִיתָא חִירו אִיָּת לִיָּה מְכֹלָא. בְּעֵלְמָא דִין מִשְׁעִבּוּדָא דְשָׂאָר עַמּוּי עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְחִירו בְּעֵלְמָא דְאִתִּי בְּגֵינן דְלֵא יִתְבַּעוֹן מְנִיָּה דִינָא כְּהוּוָא עֵלְמָא כֹּלֵל. תָּא חוּי בְּאֲוִרְיִיתָא כְּמָה רְזִין עֵילְאִין סְתִימִין אִיָּת בְּהַ בְּגֵינן כַּד כְּתִיב (מְשִׁלִּי ג) יִקְרָה הִיא מְפִינִים. כְּמָה גְּנִיזִין טְמִירִין אִיָּת בְּהַ וְעַל דָּא כַד אֲסַתְּבֵל דוֹר בְּרוּחָא דְחֻכְמָתָא וְיַדַע כְּמָה פְּלִיאָן נְפֻקִין מְאֲוִרְיִיתָא פְּתַח וְאָמַר (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרְתְךָ:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Ha-Rokeach, Page 2

מספר הרוקח דף ב.

In the *Beraita* of Rabbi Pinchas it says: There are those who serve the Holy One, blessed be He, out of fear and great dread and much fright, and pray to be saved from the curses that are written concerning those who transgress His commandments and disobey the orders of the Holy One, blessed be He, both in this world and in the next. In this world — sickness, afflictions, and pains, and that they not be in need of help from other people, and that others do not rule over them, and that they not see death nor any bad thing come upon their children, and that they fill their days in goodness and blessing. In the world to come — to be saved from the punishments and the destructions and from the burning fire of hell that is destined to burn and consume the wicked on the great day of judgment. The root [and main principle] of fear is that it should be difficult for him to do [bad deeds] and that he abandons his desire and his impulse [to do them] because of the fear of God. He is afraid lest he not be whole before God, as Avraham was. As is written, "... that you fear God." (Genesis 22:12) For this is greater than the trials. Similarly, "and Ovadiah

בְּרִיָּתָא דְרַבִּי פִּנְחָס יֵשׁ עוֹבְדֵין לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּירָאָה וּבִיאִימָה גְדוּלָּה וּפְחָד מְרָבָה וּמִתְפַּלְלִין לְהַנְצִיל מִן הַקְּלָלוֹת הַכְּתוּבוֹת עַל הַמוֹעֲלִין בְּמִצְוֹתָיו וְעַל הָעוֹבְרִים פְּקוּדֵי שֵׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בֵּין בְּעוֹלָם הַזֶּה בֵּין בְּעוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה מִן הַחֲלָאִים וְהַמְכָּאוֹבוֹת וְשִׁלָּא יִצְטָרְכוּ לְבְרִיּוֹת וְשִׁלָּא יִמְשְׁלוּ בֵּם זָרִים וְלֹא יִרְאוּ מִיָּתָהּ אוֹ דְבַר רַע בְּזַרְעָם וּכְדִי שְׁיִמְלָאוּ יְמֵיהֶם בְּטוֹב וּבְבִרְכָּה. וּבְעוֹלָם הַבָּא לְהַנְצִיל מִן הַפְּרַעַנוֹת וּמִן הַשְּׁחִיתוֹת וּמִן יְקִידוֹת אֲשֶׁר שֶׁל גִּיהֵנָם הַעֲתִידָה לְלַהֵט וּלְבַעַר אֶת הַרְשָׁעִים לְיוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל. שׁוֹרֵשׁ הִירָאָה שְׁקָשָׁה לוֹ לַעֲשׂוֹת וְעוֹזֵב תְּאוּתוֹ וְיִצְרוּ בְּעֵבוֹר יְרֵאת הַשֵּׁם וְיִרָא פֶּן לֹא יִהְיֶה תְּמִים לְפָנָיו ה' כְּמוֹ אֲבְרָהָם דְכְתִיב (בְּרַאשִׁית כב) כִּי יִרָא אֱלֹהִים אֲתָהּ כִּי

feared God very much” (I Kings 18:3) — even though it was difficult for him because of Izevel. “Fear the Lord, His holy ones” (Psalms 34:10) — these are things which are difficult for the heart. “And fear your God.” (Leviticus 19:14) — things that only your heart knows about. “Fear the Lord your God”

(Deuteronomy 6:13; 10:20) — including also [the fear and respect of] Torah scholars. Let the fear of your teacher be like the fear of Heaven.

Practical Law:

Rambam, Foundation Laws of the Torah 5

(1) From where do we know that even in a case of danger to life one may not commit any of these three [aforementioned] sins? [Regarding idolatry] as it says, “And you will love the Lord your God with all your heart and with all your soul and with all your means” (Deuteronomy 6:5) — even if He takes your soul. [Regarding murder] to kill a soul of Israel in order to heal another soul or in order to save a person from the hand of an oppressor — it is a matter of common sense that one does not destroy a soul because of a soul. And forbidden sexual relations is compared with the taking of life, as it says, “for just as when a man arises against his fellow and murders him, so is this matter.” (ibid., 22:26) (2) In what case is it said, that one may not be cured by means of other prohibitions except in a case of mortal danger? When they are [done] by way of

their usual enjoyment, for example, feeding the sick person [non-kosher] creeping creatures or leaven on Pesach, or feeding him on Yom Kippur. But if it is not done in its usual manner, for example, if they make him a bandage spread with an emollient or a poultice made of leaven or of *orlah* [fruits from the first three years of a tree], or if they make him drink things that have in them something bitter mixed with the prohibited food, so that there is no pleasure for the palate in them, this is permitted, even in a case where there is no danger to life. The exceptions are the fruits of the mixed planting of a vineyard and meat mixed with milk, which

זה גדול מן הנסיונות וכן עובדיה היה ירא וקשה לו מפני איזבל. יראו את ה' קדושי דברים הקשים ללב ויראת מאלהיה דברים המסורים ללב. את ה' אלהיה תירא לרבות תלמידי חכמים ומורא רבך כמורא שמים:

הלכה

הר"מ הלכות יסודי התורה פרק ה

א ומנין שאפילו במקום סכנת נפשות אין עוברין על אחת משלשה עבירות אלו שנאמר (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך אפילו הוא נוטל את נפשך והריגת נפש מישראל לרפאות נפש אחרת או להציל אדם מיד אנס דבר שהדעת נוטה לו הוא שאין מאבדין נפש מפני נפש ועריות הוקשו לנפשות שנאמר (שם כב) כי באשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש בן הדבר הזה: ב במה דברים אמורים שאין מתרפאין בשאר אסורין אלא במקום סכנה בזמן שהן דרך הנאתן כגון שמאכילין את החולה שקצים ורמשים או חמץ בפסח או שמאכילין אותו ביום הכפורים אבל שלא כדרך הנאתן כגון שעושין לו רטיה או מלוגמא מחמץ או מערלה או שמשקין אותו דברים שיש בהן מר מעורב עם איסורי מאכל שהרי אין בהם הנאה לחיה הרי זה מותר ואפילו שלא במקום סכנה חוץ מכלאי הכרם

are forbidden even when not in a manner of enjoyment, except in a case of danger to life. (3) If someone has set his eyes on a woman and becomes sick and is about to die, and the physicians say that he has no cure except to have sexual relations with her, he should die rather than have relations with her, even if she is unmarried. Even to speak with her from behind a fence, he should not be instructed to do. He should die rather than they instruct him to speak with her from behind a fence, so that the daughters of Israel should not be regarded loosely, and people come in this way to break the boundary of forbidden sexual relations.

וּבְשֵׁר בְּחֵלֶב שֶׁהוּן אֲסוּרִים אֶפִּילוֹ שְׁלֹא בְּדֶרֶךְ הַנְּאֻתָן לְפִיכָךְ אֵין מִתְרַפְּאִין מִהוּן אֶפִּילוֹ שְׁלֹא בְּדֶרֶךְ הַנְּאֻתָן אֲלָא בְּמָקוֹם סְכָנָה: ג מִי שֶׁנִּתְּנָן עֵינָיו בְּאִשָּׁה וְחָלָה וְנִטְהָ לְמוֹת וְאָמְרוּ הַרוֹפְאִים אֵין לוֹ רְפוּאָה עַד שֶׁתִּבְעַל לוֹ יְמוֹת וְאֵל תִּבְעַל לוֹ אֶפִּילוֹ הִיתָה פְּנוּיָה וְאֶפִּילוֹ לְדַבֵּר עִמָּה מֵאַחֲרֵי הַגְּדֵר אֵין מִזְרִין לוֹ בְּכַף וְיְמוֹת וְלֹא יוֹרוּ לוֹ לְדַבֵּר עִמָּה מֵאַחֲרֵי הַגְּדֵר שְׁלֹא יִהְיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַפְּקָר וְיִבּוֹאוּ בְּדַבְרֵים אֵלּוֹ לְפָרוֹץ בְּעֵרֵיתוֹ:

CHAYEI SARAH FOR THURSDAY

חיי שרה ליום חמישי

TORAH

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

ב וְאָמַר אַבְרָהָם לְעַבְדֵּיהָ סָבֵא דְבֵיתָהּ דְּשִׁלִּיט בְּכָל דֵּי לֵיהּ שׁוּי כְּעַן יָדָךְ תַּחֲזוֹת יִרְכִּי: ג וְאַקִּים עֲלֶיךָ בְּמִמְרָא דִּיִּי

ב וְאָמַר אַבְרָהָם אֶל-עַבְדּוֹ זֶקֶן בֵּיתוֹ הַמִּשְׁלַל בְּכָל-אֲשֶׁר-לוֹ שִׁים-נָא יָדְךָ תַּחַת יִרְכִי: ג וְאֲשַׁבְּעֶךָ בִּידוּהָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם

(2) And Avraham said to his servant, the senior one of his household, who administered all his property: Place your hand below my thigh, please, (3) And

RASHI

רש"י

(2) זֶקֶן בֵּיתוֹ — [Why the unusual vocalization of the word זֶקֶן?] Since it is in the construct state [connected to the word ביתו i.e., meaning “the senior one of his household,” therefore, rather than being vocalized to be read in its usual absolute form zakein with a kameitz and a tzeirei, here,] it is vocalized to be read zekan [with a sheva under the ז and a patach under the ק]. **Below my thigh** — [Why was he asked to place his hand there?] Because whoever takes an oath, must hold in his hand some sacred object, for example, a Torah scroll, mezuzah, or tefillin [by which, in conjunction with the Name of God (see next verse), the oath is taken]. Here, the act of circumcision was Avraham's very first [formal] commandment [as a Jew, a commandment that would apply to all of Israel], and it came to him through pain; therefore, this commandment

(ב) זֶקֶן בֵּיתוֹ. לְפִי שֶׁהוּא דְּבוּק נְקוּד זֶקֶן (בְּשׁוֹ"א): תַּחַת יִרְכִי. לְפִי שֶׁהַנְּשַׁבַּע צָרִיךְ שִׁטּוּל בְּיָדוֹ חֲפֵץ שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ מִזְוָזָה אוֹ תְּפִלִּין. וְהַמִּילָה הִיְתָה מִצְוָה רֵאשׁוֹנָה לוֹ וּבָאָה לוֹ עַל יְדֵי